

KARTA KURSU

Nazwa	Wiedza o języku	
Nazwa w j. ang.	linguistics	
Koordynator	Dr Jolanta Machowska - Goc	Zespół dydaktyczny
		Dr Jolanta Machowska - Goc
Punktacja ECTS	2	

Opis kursu (cele kształcenia)

Kształtowanie u studentów poprawnego, interdyscyplinarnego rozumienia wybranych pojęć z zakresu językoznawstwa stosowanego i kognitywnego oraz rozwijanie umiejętności posługiwania się nimi; Nabywanie umiejętności komunikowania się w mowie i piśmie ze szczególnym uwzględnieniem różnych form wypowiedzi (akty i genry mowy) oraz relevantnych problemów lingwistycznych ze zwróceniem uwagi na poprawność używanego języka na różnych jego płaszczyznach. Kształtowanie umiejętności wyodrębniania w języku mówionym oraz pisanym aksjologemów, słownictwa związanego z emocjami i kulturomów, a także refleksyjnej postawy wobec różnych zjawisk lingwistycznych.

Warunki wstępne

Wiedza	Elementarne wiadomości z zakresu językoznawstwa stosowanego współczesnego języka polskiego.
Umiejętności	Umiejętności lingwistyczne mieszczące się w obrębie fonetyki, fleksji, składni, semantyki, a w tym kognitywnej perspektywy oglądu zjawisk językowych.
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 – zna terminologię używaną w dyscyplinie językoznawstwo: fonetyka, fonologia, morfologia, składnia, semantyka, frazeologia, kognitywizm, fonem, głoska, litera, sylaba, wyraz, leksem, zdanie, komunikat, akt mowy, genry mowy, dłuższa i krótsza forma wypowiedzi;	K_W03 K_W18 K_W17
	W02 - ma wiedzę dotyczącą procesów komunikowania się interpersonalnego i społecznego, ich prawidłowości i zakłóceń w obrębie zarówno języka ogólnego mówionego i pisanego, jak również w zakresie poszczególnych dialektów w Polsce oraz wie na czym polega kształcenie w zakresie regionalizmów języka polskiego;	
	W03 – ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych, etyki zawodowej nauczyciela przedszkola oraz klas I – III szkoły podstawowej i w związku z tym zna elementy aksjologicznego i emocjonalnego obrazu świata dzieci i młodzieży zawarte w różnego typu tekstach zarówno przeznaczonych dla nich, jak i tworzonych przez młodych interlokutorów.	

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	<p>U01- używa języka specjalistycznego, porozumiewa się ze specjalistami w zakresie pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej, jak i z odbiorcami spoza grona ekspertów ze szczególnym uwzględnieniem kontaktów grupowych i indywidualnych i w związku z tym refleksyjnie traktuje zjawiska językowe związane z edukacją przedszkolną i wczesnoszkolną (akwizycja języka na różnych jego płaszczyznach, akty i genry mowy, dłuższe i krótsze formy wypowiedzi). Ponadto umie odróżnić relewantne zjawiska fonetyczne (przedstawiające rozbieżności między mową a pismem) od zjawisk skundarnych (asymilacje regionalne);</p> <p>U02 -wypowiada się w mowie i w piśmie, zgodnie z zasadami emisji głosu, w sposób spójny, precyzyjny, konstruuje rozbudowane ustne oraz pisemne uzasadnienia (stosowne argumentacje), porozumiewa się przy użyciu różnych kanałów a także technik komunikacyjnych i w związku z tym między innymi prezentuje różne przykłady dotyczące doboru nabywania liter przez dzieci oraz leksemę z poszczególnymi trudnościami otrofonicznymi i ortograficznymi, potrafi zapisywać poszczególne egzemplifikacje wyrazów w transkrypcji fonetycznej, tworzy teksty zgodnie z kompetencją narracyjną;</p> <p>U03 diagnozuje specjalne potrzeby edukacyjne uczniów w zakresie nabywania kompetencji językowych nazywając je zgodnie z odpowiednią terminologią (metateza, elizja, redukcja, substytucja, redundancja itp.);</p>	K_U05 K_U04 K_U12
	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	<p>K01- ma pozytywne nastawienie do zagadnień dotyczących akwizycji języka oraz wiedzy lingwistycznej, i w związku z tym poprawnie analizuje i interpretuje akty mowy oraz wybrane teksty skierowane do dzieci w młodszym wieku szkolnym, potrafi wyodrębnić oraz sklasyfikować w nich błędy w mowie i w piśmie na różnych płaszczyznach języka w celu wyboru i/ lub opracowania w sposób rzetelny programu stymulującego dziecko w tym zakresie.</p>	K_K01

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A	K	L	S	P	E			
Liczba godzin	15	20								
35										

Opis metod prowadzenia zajęć

pogadanka, burza mózgów, metaplan, metoda projektu, niekonwencjonalne sposoby myślenia i działania;

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						x	x	x	x			x	
W02						x	x	x	x			x	
W03						x	x	x	x			x	
U01						x	x	x	x			x	
U02						x	x	x	x			x	
U03						x	x	x	x			x	
K01						x	x	x	x			x	
K02						x	x	x	x			x	
K03						x	x	x	x			x	
....													

Kryteria oceny

Ocena z prac etapowych oraz nota z egzaminu pisemnego, który to jest zdany przy uzyskaniu min. 60% punktów z możliwych do zdobycia.

Uwagi

Studia jednolite magisterskie, stacjonarne

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Tematyka wykładów: (15 godz.)

Język wtopiony w ponowoczesność rozumiany jako narzędzie poznania, porozumiewania się oraz nośnik kultury. Relacje między językiem a kulturą (język, kultura, kultura języka, językowy obraz świata). Wiedza o systemie języka i jego płaszczyznach (fonetyka, morfologia, składnia, semantyka, pragmatyka). (2 godz.)

Fonetyka i fonologia – dźwięki języka. Fonacja i artykulacja. Parametry w opisie spółgłosek i samogłosek polskich. Samogłoski prymarne i sekundarne w akwizycji języka. Mniejsze i większe jednostki fonologiczne. (1 godz.)

Różnice między mową a pismem – dźwięki w kontekście. Asymilacje progresywne i recesywne oraz procesy złożone. Przygotowanie do analizy fonetycznej różnych tekstów dla młodego odbiorcy (podręczniki dla klas I-III, wiersze logopedyczne dla dzieci). (2 godz.)

Odpowiedni dobór wyrazów w elementarnej nauce czytania i pisania. Błędy w mowie i piśmie a zagadnienia dotyczące poprawnego zapisu leksemów. Zasady polskiej ortografii i jej różne koncepcje nauczania (zapisywanie głosek nosowych oraz miękkich). (2 godz.)

Działania słowne-powodzenie aktu komunikacji (akty i genry mowy), a kategoria punktu widzenia. Teoria aktów mowy Johna Langshawa Austina, teoria czynności mowy Johna Rogersa Searléa. (1 godz.)

Opisywanie znaczeń w języku, czyli światy ukryte za słowami. Semantyka (słowa, znaczenia, pojęcia: polisemia, synonimia, homonimia i antonimia). Słowotwórstwo i różnorodność procesów w nim zawartych (derywacja, alternacje jakościowe i ilościowe). (1 godz.)

Różne sposoby wzbogacania słownictwa: derywacja, zapożyczenia, wyrazy złożone (zestawienia, zrosty, złożenia), neologizmy dziecięce, skrótowce. Frazeologia: typologia związków frazeologicznych, źródła i funkcje frazeologizmów w mówionej i pisanej odmianie języka. (1 godz.)

Słowotwórstwo rzeczowników (kategorie i typy słowotwórcze rzeczowników) i pozostałych części mowy Aksjologiczny obraz świata jako parametr punktu widzenia nadawcy (formy nominalne i werbalne). Wieloznaczność i procesy metaforyzacji słownictwa – rozszerzenia metaforyczne (2 godz.)

Kategorie imienne (rzeczownik, przymiotnik, liczebnik, zaimek) i werbalne (czasownik) ich cechy gramatyczne oraz funkcje w tworzeniu wypowiedzi. (1 godz.)

W kręgu syntaksy (różne części zdania, typy wypowiedzi oraz sposoby ich tworzenia). (2 godz.)

Tematyka ćwiczeń: (20 godz.)

Analiza fonetyczna wyrazów wyekscerpowanych z tekstów dziecięcych oraz przeznaczonych dla dzieci (3 godz.)

Język mówiony a język pisany – akty i genry mowy, funkcje języka – analiza wybranych tekstów literackich przeznaczonych dla dzieci (2 godz.)

Analiza słowotwórcza wyrazów pochodnych i różne sposoby wyjaśniania znaczenia wyrazów (3 godz.)

Zabawy wykorzystujące leksykalno-słowotwórcze ćwiczenia językowe (np. wymyślanie wyrazów kończących się na –ość, -anie, -ek, układanie rymowanek, szukanie wyrazów w wyrazie itp.) Neologizmy poetyckie i dziecięce (słowotwórstwo rzeczowników oraz czasowników). (2 godz.)

Słownictwo wartościujące w wybranych tekstach literackich. (2 godz.)

Emocje w utworach poetyckich, prozatorskich, podręcznikach szkolnych oraz w tekstach paraliterackich uczniów w młodszym wieku szkolnym. (3)

Kategorie nominalne i werbalne, a błędy fleksyjne w języku. Cechy gramatyczne wybranych kategorii imiennych i werbalnych oraz funkcje w tworzeniu wypowiedzi. (3 godz.)

Syntaksa a poprawność w zakresie związków zgody i rzędu. (błędy składniowe). (2 godz.)

Wykaz literatury podstawowej

Dociekania kognitywne, pod red. A. Libury, D. Bębeniec i H. Kowalskiego, Kraków 2018.

Fauconnier G., Turner M., *Jak myślimy. mieszaniiny pojęciowe i ukryta złożoność umysłu*, Warszawa 2019.

Przewodnik po filozofii języka, pod red. J. Odrowąż-Sypniewskiej, Kraków 2016

Przybylska R., *Wstęp do nauki o języku polskim. Podręcznik dla szkół wyższych*, Kraków, 2003.

Puzynina J., *Wartości i wartościowanie w perspektywie językoznawstwa*, Kraków 2013.

Słownik gramatyki języka polskiego, pod red. W. Gruszczyńskiego i J. Bralczyka, Warszawa, 2002.

Wykaz literatury uzupełniającej

Bula D., D. Krzyżyk, B. Niesporek–Szamburska, H. Synowiec, *Dziecko w świecie języka*, Kraków, 2004.

Everett D. L., *Język. Narzędzie kultury*, tłum. Z. Wąchocka, P. Paszkowski, Kraków 2018.

Gąsiorek K., *Język polski? Nie taki trudny! Czyli jak unikać kłopotów językowych*, Kraków, 2006.

Machowska J., *Nabywanie kategorii przypadku. Wiek wczesnoszkolny*, Kraków 2006.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	20
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	3
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	3
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	2
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	2
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	5
Ogółem bilans czasu pracy		50
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		2